

REPUBLIKA HRVATSKA
HRVATSKI MEMORIJALNO - DOKUMENTACIJSKI
CENTAR DOMOVINSKOG RATA

568|00101250203|1|6385

KLASA: 001-01/25-02/03
URBROJ: 568-01-1
Zagreb, 31.01.2025. godine

IZVJEŠĆE O RADU CENTRA ZA 2024.

Sadržaj:*

I. Uvod - Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata i njegov ustroj.....	3
II. Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata i Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata.....	6
III. Izdavačka djelatnost	11
IV. Kulturno-prosvjetna i znanstveno-stručna djelatnost (izložbe, promocije izdanja Centra, skupovi, predavanja i tribine u organizaciji ili suorganizaciji Centra te radovi zaposlenika Centra).....	13

*Radi detaljnijeg uvida u rad Centra, u dodatku ovog Izvješća o radu Centra za 2024. na web stranici Centra (www.centardomovinskograta.hr) navedeni su nazivi svih fondova arhivskog gradiva koje se čuva u Centru, teme i datumi održanih izložbi i predavanja te autori i nazivi radova, kao i nazivi svih objavljenih knjiga koje je Centar objavio kao nakladnik ili sunakladnik ili su zaposlenice i zaposlenici Centra kao autori knjiga i poglavlja u knjigama drugih nakladnika te kao urednici knjiga drugih nakladnika znatno doprinijeli njihovu objavljivanju.

I. Uvod - Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata i njegov ustroj

Ovo se izvješće odnosi na aktivnosti i izdavačku djelatnost Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: Centar) u 2024. godini. Centar je utemeljen kao javna znanstvena ustanova – specijalizirani arhiv, sa zadaćom prikupljanja, sređivanja, čuvanja te stručnoga i znanstvenoga istraživanja i publiciranja gradiva iz Domovinskoga rata. Centar je osnovan na zahtjev Hrvatskog sabora, osnivač Centra je Republika Hrvatska, a prava i dužnosti osnivača obavlja Ministarstvo kulture i medija u okviru ovlasti Vlade Republike Hrvatske. Smješten je u zgradi Hrvatskog državnog arhiva na Marulićevom trgu 21 u Zagrebu. Odluka o osnivanju Centra potvrđena je u Hrvatskom saboru u prosincu 2004. godine, a imenovanjem v. d. ravnatelja 2. ožujka 2005. godine Centar je počeo s radom. Zapošljavanjem zaposlenika u veljači 2006. godine, nakon provedenoga javnog natječaja, završen je glavni dio ustrojavanja Centra. Od tada se u Centru intenzivno prikuplja i sređuje gradivo iz Domovinskoga rata te provode programske aktivnosti u cilju znanstvenog prikaza događaja iz Domovinskog rata.

Od sredine veljače 2019. godine u Centru radi **19 zaposlenih** na neodređeno vrijeme.

Većina zaposlenika su diplomirani povjesničari. Devetero su doktori znanosti, od toga je njih osmero doktoriralo na temama iz razdoblja Domovinskog rata. Trenutno je četvero zaposlenika na doktorskom studiju. Svi zaposlenici Centra kojima je to uvjet za posao položili su stručni arhivski ispit, a veći dio njih stekao je arhivska zvanja, tako da Centar ima jednu zaposlenicu sa zvanjem arhivski savjetnik, jedanaest zaposlenica i zaposlenika sa zvanjem viši arhivist, tri zaposlenika sa zvanjem arhivist, jednog zaposlenika na radnom mjestu arhivski tehničar i jednog zaposlenika na radnom mjestu informatički referent.

Uz to, dvije zaposlenice zaposlene su na administrativnim poslovima (financijskim i pravnim) – univ. spec. oec. i mag. admin. publ. (magistar javne uprave) te dipl. ekonomist.

Centar ima šest zaposlenika sa znanstvenim zvanjima, od toga troje ima i znanstveno-nastavno zvanje.

Zahvaljujući ostvarenim znanstveno-nastavnim zvanjima, tijekom 2019. godine ispunjeni su uvjeti za upis Centra u registar znanstvenih ustanova. Centar je tijekom 2020. godine pokrenuo postupak inicijalne akreditacije iz područja humanističkih znanosti za izdavanje dopusnice za obavljanje znanstvene djelatnosti u znanstvenom području humanističkih znanosti i predao svu potrebnu dokumentaciju te je Ministarstvo znanosti i obrazovanja u listopadu 2020. godine predalo zahtjev Centra Agenciji za znanost i visoko obrazovanje, tako da je procedura akreditacijskog postupka završila u prosincu 2020. godine. U siječnju 2021. godine Agencija za znanost i visoko obrazovanje donijela je akreditacijsku preporuku za izdavanje Dopusnice, a Ministarstvo znanosti i obrazovanja 10. veljače 2021. godine izdalo je Centru Dopusnicu za obavljanje znanstvene djelatnosti.

Arhivska djelatnost Centra organizirana je kroz:

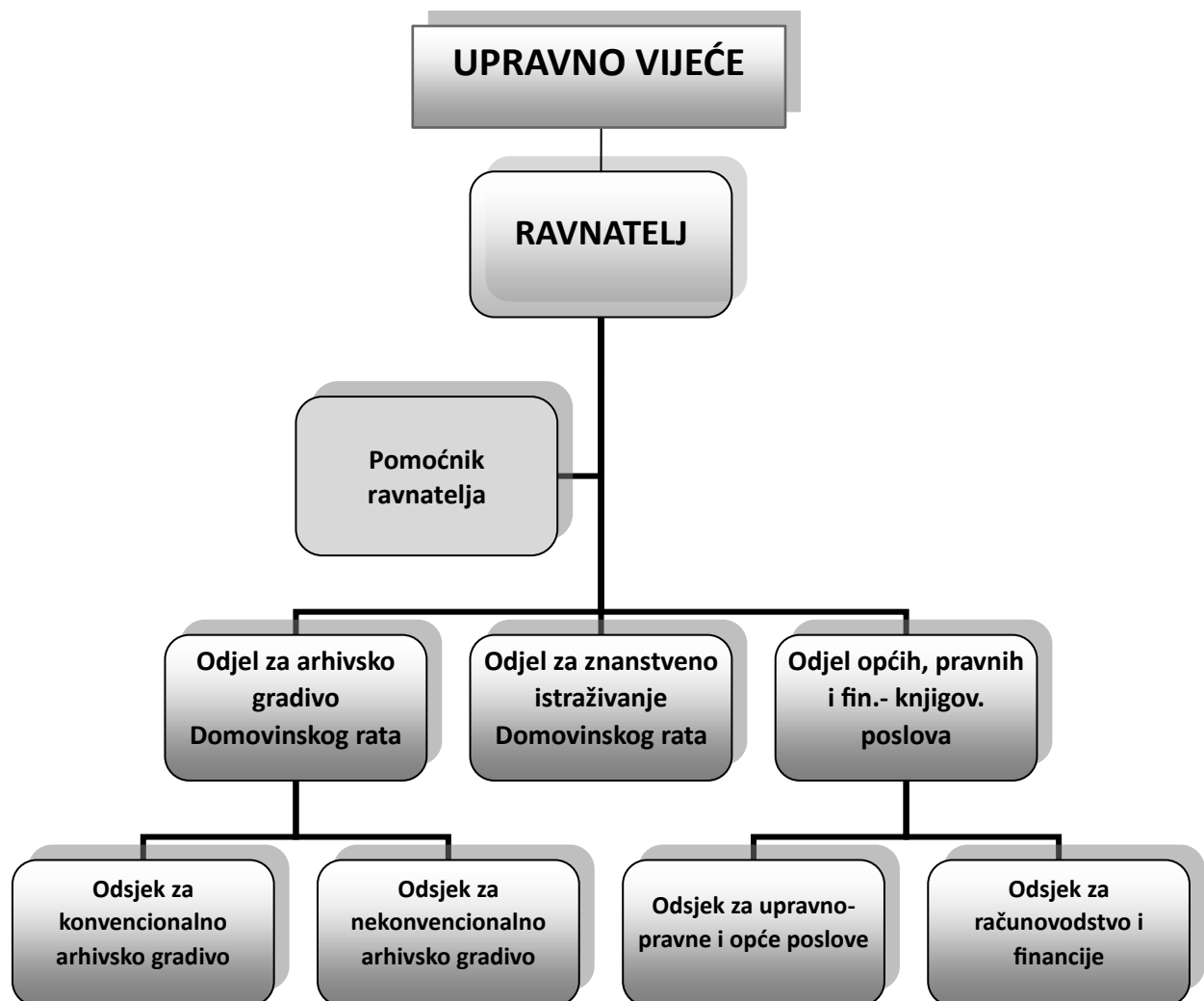
Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata, koji je prema Pravilniku o unutarnjem redu, radnim mjestima i načinu rada Centra podijeljen na:

- Odsjek za konvencionalno arhivsko gradivo
- Odsjek za nekonvencionalno arhivsko gradivo (fotografija, film, videozapisi).

Uz spomenuti Odjel u Centru su kao zasebne jedinice ustrojene i:

- Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata i
- Odjel općih, pravnih i financijsko-knjigovodstvenih poslova koji je podijeljen na:
 - Odsjek za upravno-pravne i opće poslove
 - Odsjek za računovodstvo i financije.

Organizacijska shema Centra:

Prilikom ustrojavanja Centra, uzimajući u obzir strategiju razvoja Centra, uz postojeće odjele neophodne za arhivsku djelatnost, planiran je i Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata (predviđen Pravilnikom o unutarnjem redu, radnim mjestima i načinu rada, a u skladu sa

zadacama u Zakonu o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata. Narodne novine br. 178/04).

II. Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata

- prikupljanje, sređivanje i zaštita arhivskog gradiva iz Domovinskog rata;
- sređivanje gradiva „Republike Srpske Krajine“ (RSK);
- selekcija i priprema dokumenata za tiskanje knjiga iz serije: *Republika Hrvatska i Domovinski rat 1990. - 1995. – dokumenti*;
- stvaranje memoarskog gradiva (intervjui sa zapovjednicima i pripadnicima ratnih postrojbi te sudionicima pojedinih događaja),
- traženje dokumenata iz arhivskog gradiva koje se čuva u Centru, na zahtjev Ministarstva unutarnjih poslova, te pravosudnih tijela kao i ostalih korisnika,
- priprema gradiva za pregled na zahtjev pravosudnih tijela te ostalih korisnika,
- kulturno-prosvjetna djelatnost i izdavačka djelatnost Centra.

Odjel za arhivsko gradivo Domovinskog rata, uz redovnu djelatnost određenu Zakonom o Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata, tijekom godine je istraživao i obrađivao zahtjeve zaprimljene od raznih državnih institucija.

Za čuvanje preuzetog i prikupljenog gradiva osigurana su potrebna spremišta. Konvencionalno gradivo čuva se u spremištima u Centru (oko 150 m²) i spremištu u Kerestincu (205,16 m²), koje zbog visine prostora može primiti više od 1000 dužnih metara gradiva te spremištu u vojarni „7. gbr Puma“ u Varaždinu (140,22 m²), a nekonvencionalno gradivo čuva se u primjerenim uvjetima u posebnim spremištima u Hrvatskom državnom arhivu u Kerestincu i Hrvatskoj kinoteci. Uz to, Centar raspolaže s još oko 140 m² radnog prostora.

Preuzimanje i korištenje spremišta u vojarni „7. gbr Puma“ u Varaždinu, s potrebnim sigurnosnim i prostornim uvjetima za čuvanje arhivskog gradiva, omogućilo je Ministarstvo obrane. Tijekom 2023. godine, uz pomoć Ministarstva obrane, koje je osiguralo kamione za prijevoz, djelatnici Centra u to su spremište premjestili oko 10.000 arhivskih kutija i registara iz spremišta u Kerestincu, koje je sada spremno za prihvrat novog arhivskog gradiva. Time je na duže vrijeme riješeno pitanje spremišnog prostora Centra.

Prikupljanje i zaštita arhivskog gradiva:

(pripremili: Mate Rupić i Ana Holjevac Tuković)

U 2024. godini Centar je preuzimanjem po službenoj dužnosti, darovanjem i otkupom arhivskog gradiva prikupio: oko **5,0 d/m (50 kutija)** gradiva (ukupno ima **1796,5 d/m**, odnosno 17.965 kutija), 75 medija nekonvencionalnog gradiva (VHS, DVD i gradiva na vanjskom disku ili stiku), oko 10.000 fotografija, 4 digitalna vojna zemljovida i 58 sati memoarskog gradiva, odnosno 1154 kartica.

Odsjek za *nekonvencionalno* arhivsko gradivo je krajem 2024. godine imao **21,42 TB** arhivskog gradiva u digitalnom obliku. Prilikom obrade ulaznog digitalnog gradiva, tj. s migracijom podataka i prebacivanjem u pdf, avi format došlo je do uštede prostora tako da je količina izražena u mjernim jedinicama TB manja u odnosu na 2022. i 2023. godinu. Porastom arhivskog gradiva, koje je pohranjeno na vanjskom disku i izraženo u digitalnim mjernim jedinicama, znatno je smanjen dosadašnji broj tehničkih jedinica (cd, dvd). Treba napomenuti da se u procesu digitaliziranja, prebacivanja zapisa s VHS vrpce na digitalni medij prvotno stvaraju dvd formati, koji se kasnije radi smanjenja zauzetog prostora na vanjskom disku i radi operativnosti prebacuju u avi format. Uslijed prebacivanja dvd formata u avi format, veličina izražena u digitalnim mjernim jedinicama podložna je promjenama.

Nakon što je napuštena pohrana na tehničkim jedinicama (cd i dvd), na vanjskom disku i poslužitelju (serveru) formirala se digitalna baza arhivskog gradiva koja sadrži **513 digitalnih mapa**, uz napomenu da su neke već postojeće mape nadopunjene gradivom iste provenijencije.

Ukupno, krajem 2024. godine Centar kroz formirane zbirke ima pohranjeno nekonvencionalno gradivo:

- a) Zbirka videozapisa ima 4913 sati videozapisa (krajem 2023. bilo je 4845 sati);
- b) Zbirka fotografija ima oko 109.203 slikovna zapisa (krajem 2023. bilo je oko 99.000 slikovnih zapisa). U bazi podataka, predviđenoj za obradu i pretraživanje fotografije *IN archive*, obrađeno je i opisano, zaključno s krajem 2024. godine, 19.808 fotografija (jednako kao i 2022. i 2023.);
- c) Zbirka memoarskog gradiva ima 892 sata audiozapisa (krajem 2023. bila su 834 sata);
- d) Zbirka vojnih zemljovida ima 441 digitalni zemljovid (krajem 2023. bilo ih je 437);
- e) Zbirka dokumenata ima 737.121 dokument, odnosno 1500 GB digitalnih dokumenata (krajem 2023. bilo je 1000 GB).

Tijekom 2024. nastavljena je digitalizacija gradiva, videozapisa i fotoarhiva (negativa i fotografija) i program zaštite arhivskog gradiva. Do kraja godine izvršeno je zaštitno snimanje 2527 stranica dokumenata iz Domovinskog rata, tako da je Centar krajem 2024. imao ukupno 2,59 TB digitaliziranog arhivskog gradiva (2023. bilo je 2,5 TB). Dio obrađenih snimaka priključen je Zbirci fotografija Centra.

Korisnička služba:

Tijekom 2024. godine Centar je imao 46 korisnika (zavedenih u knjigu čitaonice i spremišta), a prema urudžbenom zapisniku bila su 82 korisnika (fizičke i pravne osobe), uz napomenu da su neki korisnici imali više zahtjeva te više od 100 mrežnih zahtjeva; pregledane su 232 kutije i 13 DVD-a.

FONDOVI CIVILNE I VOJNE PROVENIJENCIJE POHRANJENI U CENTRU:

A. UPRAVA

B. PRAVOSUĐE

C. ARHIVSKO GRADIVO VOJNE PROVENIJENCIJE

- **JUGOSLAVENSKA NARODNA ARMIJA**
- **VOJSKA REPUBLIKE SRPSKE KRAJINE**
- **ZONSKI ŠTABOVI TERITORIJALNE OBRANE VRSK** (Sjeverna Dalmacija, Lika, Banija, Kordun, zapadna Slavonija)
- **KORPUSI VRSK** (7. sjevernodalmatinski korpus SVK (Knin), 15. lički korpus SVK (Korenica), 21. kordunaški korpus SVK (Petrova gora), 39. banijski korpus SVK (Petrinja), 18. zapadnoslavonski korpus SVK, 11. slavonsko-baranjski korpus SVK, Gardijska brigada VRSK)
- **VOJSKA REPUBLIKE SRPSKE** (1. krajiški korpus, 2. krajiški korpus)

E. KULTURA, ZNANOST I INFORMIRANJE

F. ZDRAVSTVO

G. GOSPODARSTVO

H. POLITIČKE STRANKE, DRUŠTVENO-POLITIČKE ORGANIZACIJE I SINDIKATI

I. VJERSKE USTANOVE

J. OSOBNI FONDOVI

K. ZBIRKE KONVENCIONALNOG I NEKONVENCIONALNOG

ARHIVSKOG GRADIVA (Zbirka fotografija Domovinskog rata, Zbirka videozapisa, Zbirka stampata, Zbirka tiskovina, Zbirka memoarskog gradiva, Digitalna zbirka dokumenata, Zbirka UNPROFOR-a, Zbirka vojnih zemljovida, Zbirka dokumenata o Domovinskom ratu u Bosni i Hercegovini)

L. NOVI FONDOVI HRVATSKE PROVENIJENCIJE (Udruga „Mi za našu Gardu“ /1991. - 2013./, Krizni štab Zagreb /1991. – 1992./, Krizni štab Virovitica /1991. – 1992./, Krizni štab Vinkovci /1991. – 1992./, Krizni štab Karlovac /1991. – 1992./, Ministarstvo obrane RH /1991. – 1995./ ...).

Za pojedine fondove i zbirke napravljeni su sumarni inventari, analitički inventari ili inventarni popisi prema zahtjevima struke; dakako, sređivanjem rasutog gradiva i preuzimanjem novog gradiva fondovi se nadopunjuju, a njihovo nadopunjavanje i sređivanje trajat će sve do konačnog preuzimanja cjelokupnog gradiva od institucija Republike Hrvatske.

Odjel za znanstveno istraživanje Domovinskog rata

- organizacija i/ili sudjelovanje na stručnim i znanstvenim skupovima o Domovinskom ratu,
- organizacija i/ili sudjelovanje na promocijama izdavačke djelatnosti Centra i drugih srodnih ustanova,
- organizacija i priprema predavanja o Domovinskom ratu učenicima u školama u Hrvatskoj, kao i na javnim tribinama u Hrvatskoj i inozemstvu, na poziv raznih znanstvenih i kulturnih ustanova te udruga,
- pisanje i/ili uređivanje stručnih i znanstvenih radova,
- priprema izložbi s tematikom Domovinskog rata te
- ostali poslovi utvrđeni programom rada Centra, odnosno poslovi koje obavljaju i kolegice/kolege u Odjelu za arhivsko gradivo Domovinskog rata.

Nastavljen je rad na projektu *Izravni demografski gubici Republike Hrvatske u Domovinskom ratu*, odnosno unos i ažuriranje podataka u bazu podataka Centra o smrtno stradalim osobama u Domovinskom ratu na području Republike Hrvatske, ali i smrtno stradalim hrvatskim građanima te Hrvatima i pripadnicima HVO-a na području Bosne i Hercegovine.

Do kraja prosinca 2024. u bazi smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu na području Republike Hrvatske upisani su podaci za 19.541 osobu (početkom prosinca 2023. bilo ih je 19.586). Navedeni podaci obuhvaćaju i osobe čije je prebivalište 1991. bilo u Republici Hrvatskoj, a smrtno su stradali izvan područja Republike Hrvatske, kao i osobe koje nisu imale prebivalište u Republici Hrvatskoj, a stradale su u Republici Hrvatskoj.

Ažuriranje će se nastaviti i u 2025. godini. Naravno, podaci za smrtno stradale pripadnike agresorskih snaga nisu konačni, oni su zasigurno veći, no podaci o tome nalaze se u institucijama Republike Srbije i Vojske Jugoslavije, kao slijednice JNA.

Uz navedeno, u bazu su upisani i podaci za 8470 smrtno stradalih osoba u Bosni i Hercegovini (pripadnici HVO-a i civili Hrvati koji su 1992. imali prebivalište u Bosni i Hercegovini).

Projekt Enciklopedija Domovinskog rata - HMDCDR i Leksikografski zavod Miroslav Krleža

U prosincu 2019. godine Centar je potpisao Ugovor o suradnji s Leksikografskim zavodom Miroslav Krleža iz Zagreba na projektu pokretanja i izrade enciklopedijskog portala Domovinskog rata. Zamišljeno je da sadržaj koji će portal kontinuirano objavljivati sadrži pregled informacija o najvažnijim političkim i vojnim događajima, osobama, institucijama i dr. iz razdoblja Domovinskog rata. Tijekom 2020. imenovano je uredništvo Portala (u kojemu su uz glavne urednike, ravnatelje Centra i Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža, i troje članova iz Centra i dvoje iz Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža, kao i dva povjesničara s Hrvatskoga instituta za povijest). Izrađen je detaljan abecedarij Portala sa svim podacima o naslovima članaka predviđenih za pisanje, predviđenom opsegu kao i eventualnim priložima kojima će svaki pojedini članak biti popraćen (Abecedarij obuhvaća 16 osnovnih tematskih područja koja su raščlanjena na manje tematske cjeline i podcjeline).

Do kraja 2023. godine napisano je ukupno 76 tekstova i oko 310 kartica teksta (ti su tekstovi

uređeni i lektorirani), a još oko 50 kartica teksta pripremili su djelatnici Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža. Pripremljeno je i oko 50 fotografija i popratnih skeniranih dokumenata, zemljovida i sličnih priloga za 14 tekstova napisanih, uređenih i lektoriranih, koji se planiraju kao prvi objaviti na Portalu Enciklopedija Domovinskog rata.

Tijekom 2024. godine napisano je novih 7 enciklopedijskih tekstova (ukupno 50 kartica teksta), te 41 kraći enciklopedijski (biografski) tekst (ukupno 99 kartica teksta), što znači da su ukupno napisana 83 enciklopedijska teksta (ukupno oko 360 kartica) i 41 kraći biografski tekst (ukupno 99 kartica), a pripreme za javno predstavljanje Portala su u završnoj fazi.

Knjižnica Centra

Krajem 2024. knjižnica Centra imala je 1913 pojedinačnih naslova (krajem 2023. imala je 1881), odnosno 2847 knjiga (krajem 2023. imala je 2810 knjiga). Uz to, u digitalnoj knjižnici su još 792 naslova (krajem 2023. bila su 763 naslova).

Stručno usavršavanje:

Centar je krajem 2024. imao devet doktora znanosti (Ana Holjevac Tuković, Janja Sekula, Slaven Ružić, Julija Barunčić Pletikosić, Natko Martinić Jerčić, Željka Križe, Ivan Radoš, Ilija Vučur i Ante Nazor). Četvero zaposlenica i zaposlenika Centra bilo je na doktorskom studiju iz nacionalne povijesti 20. stoljeća – Domovinski rat. Sve troškove stjecanja doktorata i znanstvenih zvanja, kao i stručnih usavršavanja za svoje djelatnike Centar je uspio platiti vlastitim sredstvima.

III. Izdavačka djelatnost

Od 2006. do kraja 2024. godine Centar je samostalno ili u suizdavaštvu objavio 128 knjiga i zbornika (među njima jedna trojezična i 16 dvojezičnih knjiga: 15 hrvatsko-engleskih i 1 hrvatsko-francuska) te osam (8) samo na engleskom jeziku; ne računajući tri (3) izdanja na Amazonu i tekstove (11) zaposlenica i zaposlenika za kataloge izložbi. Uza to, uz značajnu stručnu pomoć zaposlenica i zaposlenika Centra objavljeno je još deset knjiga čiji nakladnik ili sunakladnik nije Centar, pa je **ukupan broj knjiga u čijem objavljivanju su sudjelovale zaposlenice i zaposlenici Centra 138.**

Tijekom 2024. godine Centar je samostalno ili u suizdavaštvu objavio pet (5) knjiga, a uz značajnu stručnu pomoć zaposlenih u Centru objavljene su još dvije (2) knjige te tri kataloga izložbe.

Objavljeno samostalno ili u suizdavaštvu:

- Frano Tokić – Marin Banović, *Aljmaš, Dalj i Erdut u Domovinskom ratu*, Udruga 3. gbr i Centar, Osijek – Zagreb, 2024.

- *Dr. Franjo Tuđman – život i naslijeđe*, Zbornik radova sa znanstvenog skupa Dr. Franjo Tuđman – život i naslijeđe (održanog 5. - 6. svibnja 2022. u Matici hrvatskoj u Zagrebu), ur. Domagoj Knežević i Ivica Hršić, Matica hrvatska – Hrvatski institut za povijest – Hrvatski državni arhiv – Institut društvenih znanosti Ivo Pilar – Centar, Zagreb, 2024.

- *Muslimansko/bošnjačko-hrvatski rat, s posebnim osvrtom na oružane sukobe i stradanja u središnjoj Bosni*, Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u Vitezu 6. i 7. lipnja 2023. godine, ur. Ivica Šarac, Hrvatski dokumentacijski centar Domovinskog rata u BiH i Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata, Mostar, 2024.

- Oliver Pezo, *The Enigma of Victory*, Form Art – Croatian Memorial-Documentation Centre of the Homeland War, Dubrovnik 2024.

- Winton Afrić, *War Within*, Croatian Memorial-Documentation Center of the Homeland War – Association of the Veterans' of the Homeland War of the 158th Brigade and the 6th Home Guard Regiment of the Croatian Army, december 2024.

Knjige čiji izdavač nije Centar, ali su objavljene zahvaljujući i radu njegovih zaposlenica i zaposlenika:

- *Kvarnerski otoci u Domovinskom ratu*, zbornik radova sa znanstveno-stručnog skupa održanog u Njivicama na otoku Krku 10. svibnja 2019. godine, Krk, 2023. (predstavljen je 2024.); u zborniku je svoje radove samostalno ili u suautorstvu objavilo dvoje zaposlenika Centra (Josipa Maras Kraljević i dr. sc. Slaven Ružić), a jedan od recenzenata zbornika je zaposlenica Centra dr. sc. Janja Sekula.

- *Domovinski rat i raspad Jugoslavije*, ur. Andriana Benčić Kužnar i Julija Barunčić Pletikosić, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2024.

Katalog izložbe:

- Josipa Maras Kraljević, „Zagreb i 1991. - u procesu stvaranja suverene Republike Hrvatske“, katalog izložbe: Juraj Sekula, *Vojarna „Maršal Tito“, Zagreb, 1991.*, Muzej Grada Zagreba, Zagreb, 2024. (dvojezično izdanje)
- Josipa Maras Kraljević, „Napad JNA na Banske dvore 1991. godine“, foto-publikacija Luka Mjeda, *Zračni napad na Banske dvore*, Muzej Grada Zagreba, Zagreb, 2024. (dvojezična)
- Tomislav Šulj, *Strani dragovoljci u Domovinskom ratu / Foreign Volunteers in the Croatian Homeland War*, Muzej DR u Splitu / Homeland War Museum in Split, 2024. (pregl. znan. r.).

IV. Kulturno-prosvjetna i znanstveno-stručna djelatnost 2024.

(teme izložbi, naslovi i autori pojedinih radova, te mjesta i datumi održavanja skupova u 2024. godini prikazani su u Dodatku Izvješću o radu Centra u 2024. godini na web stranici Centra: www.centardomovinskograta.hr)

Znanstveni i stručni radovi:

Uz pet (5) knjiga objavljenih u nakladništvu ili sunakladništvu Centra, te još dvije (2) knjige čiji su autori ili urednici zaposlenice i zaposlenici Centra, tijekom 2024. godine objavljeno je 26 ili je u pripremi za tisak 6 u znanstvenim ili stručnim časopisima, knjigama, monografijama i zbornicima te ostalim stručnim i stručno-publicističkim tiskovinama ukupno trideset i dva (32) znanstvena ili stručna rada zaposlenica i zaposlenika Centra s temama iz Domovinskog rata (u taj broj nisu uračunati radovi objavljeni na raznim portalima, kao i u pojedinim dnevnim i periodičnim tiskovinama ili časopisima ako su u manjem obimu; podaci o tome nalaze se u programu Informativno-promidžbena djelatnost). Također, tijekom godine zaposlenice i zaposlenici Centra priredili su više članaka za potrebe Enciklopedije Domovinskog rata i CroFacte, a bili su i urednici zbornika radova i knjiga te recenzenti više stručnih i znanstvenih radova.

Znanstveni i stručni skupovi, javne tribine, predavanja i promocije:

Kao i svake godine, Centar je tijekom 2024. godine planirao aktivnosti izložbeno-promotivnog djelovanja i sudjelovanja na stručno-znanstvenim skupovima, predavanjima i promocijama knjiga o Domovinskom ratu. Tijekom 2024. zaposlenice i zaposlenici Centra sudjelovali su kao izlagači, predavači ili promotori s **86** izlaganja na **66** takvih događaja (na pojedinim stručno-znanstvenim skupovima sudjelovalo je i po nekoliko zaposlenica i zaposlenika Centra). U spomenuti broj nisu uračunata predavanja koja zaposlenice i zaposlenici Centra drže kao vanjski suradnici - predavači u okviru kolegija o Domovinskom ratu na sveučilištima u Hrvatskoj.

Centar je u travnju 2024. godine u Vinkovcima organizirao Državni stručni skup za nastavnice i nastavnike povijesti o Domovinskom ratu na temu „Oklopništvo hrvatskih snaga u Domovinskom ratu“.

Izložbe

Tijekom 2024. godine Centar je sudjelovao u pripremi i prezentaciji devet (9) izložbi.

U suradnji s Državnim arhivima u Osijeku i Vukovaru te Zajednicom povratnika osmišljena je multimedijalna izložba „Mirna reintegracija i pravo na dom“, autora Branka Peka i voditeljice Odjela za arhivsko gradivo Domovinskog rata Centra doc. dr. sc. Ane Holjevac Tuković, te recenzenta ravnatelja Centra prof. dr. sc. Ante Nazora, postavljena je u Budimpešti (Mađarska, 15. siječnja), Šibeniku (17.-23. rujna), Splitu (2.-7. listopada) i Berlinu (Njemačka, 18. studenoga).

U Bruxellesu (Belgija) je krajem ožujka otvorena izložba Ministarstva obrane povodom 15 godina članstva Republike Hrvatske u NATO savezu; potpise uz fotografije iz prve cjeline Domovinski rat pregledao je (21. ožujka) i dotjerao ravnatelj Centra prof. dr. sc. Ante Nazor, a

pojedine tražene fotografije priredila je voditeljica Odjela za arhivsko gradivo Domovinskog rata Centra doc. dr. sc. Ana Holjevac Tuković.

U Splitu je 3. svibnja otvorena izložba o stranim dragovoljcima, u organizaciji Muzeja Domovinskog rata u Splitu; suradnik na pripremi izložbe i autor kataloga izložbe je zaposlenik Centra Tomislav Šulj.

Istoga dana, 3. svibnja, u Zagrebu je, u Hrvatskom državnom arhivu otvoren Međunarodni tjedan arhiva (3. - 9. lipnja 2024.); Centar je bio zastupljen izložbom „Ratovanje u planinama – Planinska satnija Velebit“, autora Tomislava Šulja (zaposlenika Centra) i Darka Berljaka.

U Bratislavi je 4. lipnja, prilikom otvaranja međunarodnoga skupa arhivista na temu ženskih pokreta u povijesti, voditeljica Odjela za arhivsko gradivo iz Domovinskog rata Centra doc. dr. sc. Ana Holjevac Tuković priredila i prezentirala plakat posvećen Bedemu ljubavi i mirovnim inicijativama žena u Domovinskom ratu.

U Osijeku je 1. srpnja u Nadbiskupijskom vikarijatu, u povodu održavanja tribine „30 godina od početka blokade UNPROFOR-a, 1. 7. 1994. – 1. 7. 2024., Zajednica povratnika postavila prigodnu izložbu, čije je panoe izradila u suradnji s Centrom.

U Milanu (Italija) je 6. ožujka 2024., povodom Međunarodnog dana Pravednika, ravnateljica vukovarske bolnice i heroína Domovinskog rata dr. Vesna Bosanac (9. III. 1949. – 21. III. 2022.) uvrštena među Svjetske pravednike u Vrtu pravednih u Milanu. Na svečanoj ceremoniji sudjelovali su državni tajnik Zvonko Milas i generalni konzul RH u Milanu Stjepan Ribić, a pergamenu o tome činu dodijelio je gradonačelnik Grada Milana Giuseppe Sala. Vrt pravednika svijeta u milanskom parku Monte Stella spomenik je onima koji su se suprotstavili genocidu i zločinima protiv čovječnosti, a inspiriran je vrtom i muzejom Yad Vashem u Jeruzalemu. Otvoren je 24. siječnja 2003. godine, a njime upravlja Udruga za vrt milanskih pravednika, koju su osnovali općina Milano, Unija talijanskih židovskih zajednica i šuma pravednika Gariwo. Na poziv generalnog konzula RH u Milanu Stjepana Ribića, koji je inicirao taj postupak, Centar je prikupio potrebnu dokumentaciju. S obzirom na to da se postupak imenovanja pokušao opstruirati netočnim tvrdnjama o dr. Bosanac iz srbijanskih medija, Centar je prikupio i dodatnu dokumentaciju koja je potvrdila humanost dr. Vesne Bosanac i njezine zasluge u spašavanju i zbrinjavanju ranjenika u vukovarskoj bolnici tijekom velikosrpske agresije na Hrvatsku i Vukovar.

Zastupljenost u medijima

Tijekom 2024. zaposlenici i zaposlenice Centra govorili su na TV ili su njihovi govori preneseni u tiskanim medijima najmanje **80** puta te su najmanje **42** puta objavili članke na portalima ili su na portalima prenesene njihove izjave.

Istodobno, govorili su **šest (6)** puta u dokumentarnim filmovima prikazanim te godine na TV-u, a **pet (5)** puta su dali izjave za potrebe snimanja novih dokumentarnih filmova.

U srpnju 2024. godine dokumentarni film o stranim dragovoljcima u Domovinskom ratu „1991. tko je tvoj bližnji“, čiji je scenarist zaposlenik Centra Tomislav Šulj, osvojio je nagradu za najbolji strani dokumentarni film na Međunarodnom filmskom festivalu „The Dark Side of the Cinema“ (Amsterdam); snimanju filma Centar je dao službenu potporu, a u filmu govore ravnatelj Centra prof. dr. sc. Ante Nazor i Tomislav Šulj.

U kolovozu 2024. godine isti je film uvršten u finale Međunarodnog filmskog festivala „London director awards“.

Ravnatelj:

Prof. dr. sc. Ante Nazor, v.r.